

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

3. Кодексу цивільного захисту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

4. Закон України Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>

5. Закон України. Про правовий режим надзвичайного стану. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>

6. Постанова Кабінет Міністрів України від 29 березня 2017 № 348 «Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2017-%D0%BF#Text>

7. Розпорядження КМУ Про призначення Ляшка В.К. заступником Міністра охорони здоров'я України – головним державним санітарним лікарем України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-priznachennya-lyashka-v-k-zastupnikom-ministra-ohoroni-zdorovya-ukrayini-golovnim-derzhavnim-sanitarnim-likarem-ukrayini-229110320>

8. WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 – 11 March 2020. URL: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>

Чеченко К.О.

*здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Запорізький національний університет*

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ ТА ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Діяльність апарату державної служби за часи становлення державності України зазнавала докорінних змін. Законодавцем було реформовано правові, організаційні, економічні та соціальні умов реалізації вступу на державну службу. Визначення адміністративно-правового статусу державного службовця завдяки вдалому застосуванню сучасного концептуального підходу до оновлення принципів державної служби дозволило повністю трансформувати уявлення про якість особи на яку покладено виконання завдань і функцій державного органу.

Вітчизняні нормативно-правові акти спрямовані на регулювання та функціонування державної служби проходили тривалі реформаційні процеси. Першим законом із якого розпочалося регулювання діяльності української державної служби після проголошення незалежності став Закон України «Про державну службу» № 3723-ХІІ від 16.12.1993 року. Завданням цього Закону було регулювання суспільних відносин, які охоплюють діяльність держави щодо створення правових, організаційних, економічних та соціальних умов реалізації громадянами України права на державну службу. Загальні засади діяльності, статус державних службовців, які працюють в державних органах та їх апараті ґрунтувалось на принципах служіння народу України; демократизму і законності; гуманізму і соціальної справедливості; пріоритету прав людини і громадянина; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; персональної відповідальності за виконання службових обов'язків і дисципліни; дотримання прав та законних інтересів органів місцевого і регіонального самоврядування; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян [1]. Майже 18 років система державної служби у своїй діяльності керувалась дещо усталеними приписами до того часу як не розпочалась процедура розробки та запровадження нового механізму державного управління.

Закон України «Про державну службу» № 4050-VI від 17.11.2011 року хоча й не набрав чинності, проте запровадив такі основоположні принципи державної служби як: 1) верховенство права; 2) патріотизм та служіння Українському народу; 3) законність; 4) рівний доступ до державної служби; 5) професіоналізм; 6) добросовісність; 7) політична неупередженість; 8) прозорість діяльності; 9) персональна відповідальність державного службовця [2].

Через процеси європейської інтеграції нові положення законодавства потребували переходу до європейської моделі інституту управління апаратом державної служби, нормативно-правові акти 1993 та 2011 року було скасовано та змінено Законом України «Про державну службу» № 889-VIII від 10.12.2015 року. Принципи державної служби набули більш збалансованого і комплексного характеру, крім того закріплено пояснення з метою

однозначного розуміння. Отже, державна служба здійснюється з дотриманням таких принципів : 1) верховенства права – забезпечення пріоритету прав і свобод людини і громадянина відповідно до Конституції України, що визначають зміст та спрямованість діяльності державного службовця під час виконання завдань і функцій держави; 2) законності – обов’язок державного службовця діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; 3) професіоналізму – компетентне, об’єктивне і неупереджене виконання посадових обов’язків, постійне підвищення державним службовцем рівня своєї професійної компетентності, вільне володіння державною мовою і, за потреби, регіональною мовою або мовою національних меншин, визначеною відповідно до закону; 4) патріотизму – відданість та вірне служіння Українському народові; 5) доброчесності – спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень; 6) ефективності – раціональне і результативне використання ресурсів для досягнення цілей державної політики; 7) забезпечення рівного доступу до державної служби – заборона всіх форм та проявів дискримінації, відсутність необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження; 8) політичної неупередженості – недопущення впливу політичних поглядів на дії та рішення державного службовця, а також утримання від демонстрації свого ставлення до політичних партій, демонстрації власних політичних поглядів під час виконання посадових обов’язків; 9) прозорості – відкритість інформації про діяльність державного службовця, крім випадків, визначених Конституцією та законами України; 10) стабільності – призначення державних службовців безстроково, крім випадків, визначених законом, незалежність персонального складу державної служби від змін політичного керівництва держави та державних органів [3].

Передумовою для впровадження у систему державної служби принципу доброчесності слугував ще Указ Президента України Про Концепцію подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності»

№ 742 від 11.09.2006 року. Головною метою якого було вдосконалення правових та організаційних засад запобігання і протидії корупції, які звісно не могли оминати вдосконалення інституту державної служби та адміністративних процедур забезпечуючи доброчесність, зокрема через недосконалість законодавства про державну службу, відсутність законодавчо встановлених правил поведінки державних службовців; непрозорість та недосконалість процедур прийняття управлінських рішень [4] та інші.

Реалізація даної концепції стосовно державної служби передбачала створення правових засад лобістської діяльності як основної умови існування прозорості і доброчесної системи вираження інтересів у державних органах; запровадження стандартів етичної поведінки посадових осіб, які займають виборні посади; запровадження декларування видатків посадових осіб, які займають виборні посади, та членів їх сімей і близьких родичів, забезпечення контролю за доходами та видатками таких осіб; розроблення механізму посилення громадського контролю за діяльністю виборних органів, зокрема шляхом проведення консультацій з представниками громадськості при прийнятті нормативно-правових актів [4] тощо.

З огляду на аналіз засад та принципів діяльності вітчизняного інституту державної служби можна вважати, що певні прагнення та стратегії розвитку набули практичного застосування та реалізовані у чинних спеціальних нормативно-правових актах.

Список використаних джерел:

1. Про державну службу : Закон України № 3723-ХІІ від 16.12.1993 року.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12#Text> (дата звернення: 21.01.2021).
2. Про державну службу : Закон України № 4050-VI від 17.11.2011 року.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4050-17#Text> (дата звернення: 21.01.2021).
3. Про державну службу : Закон України № 889-VIII від 10.12.2015.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 21.01.2021).
4. Про Концепцію подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності» : Указ Президента України № 742 від 11.09.2006 року.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742/2006#Text> (дата звернення: 21.01.2021).